

Скалянчук А. С.,

*магістрантка кафедри української літератури та компаративістики
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

*Науковий керівник: **Томбулатова І. І.,***

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри української літератури та компаративістики
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ СВІДОМОСТІ ПІДЛІТКІВ У ТВОРАХ МАРИНИ І СЕРГІЯ ДЯЧЕНКІВ, ОРСОНА КАРДА ТА ЕРНЕСТА КЛАЙНА

Моделювання свідомості підлітків – це складний процес, який письменники можуть відобразити у своїх творах. Досліджуючи твори Марини і Сергія Дяченків, Орсона Карда та Ернеста Клайна, можна знайти різні особливості цього процесу.

Марина і Сергій Дяченки – відомі українські письменники, автори численних творів, які досліджують психологію та свідомість підлітків. У їхніх творах виділено такі ключові особливості моделювання:

1. **Пошук власної ідентичності.** Твори Марини і Сергія Дяченків нерідко фокусуються на пошуках підлітками своєї ідентичності. Головні герої відчують потребу з'ясувати, хто вони є, і як вони хочуть жити. Цей процес пошуку ідентичності може бути заплутаним та конфліктним, і автори стараються передавати цю складність через внутрішні монологи та діалоги героїв.

2. **Соціальні відносини.** Твори Дяченків часто висвітлюють відносини між підлітками та їхніми ровесниками, а також з батьками та іншими дорослими. Вони досліджують конфлікти, дружбу, романтичні відносини та інші аспекти міжособистісної взаємодії.

3. **Психологічні аспекти.** Автори вдаються до внутрішнього монолога та розглядають психологічні стани та роздуми героїв. Вони намагаються розкрити емоційні переживання та конфлікти, які виявляються у підлітках під час проходження через період підліткового віку.

4. **Актуальні проблеми.** Твори Марини і Сергія Дяченків часто стоять дзеркалом сучасної молоді, відображаючи актуальні проблеми, з якими стикаються підлітки, такі як використання технологій, позиція до освіти, екологічні питання та ін.

У своїх творах Дяченки намагаються створити реалістичні образи та картини, які допоможуть читачам краще зрозуміти свідомість та психологію підлітків, а також відчуті їхнє переживання та емоції.

Орсон Кард – відомий американський письменник, автор численних науково-фантастичних творів, включаючи цикл творів «Ендер Віггін». У його творах досліджується свідомість та психологія підлітків під час їхньої адаптації до нових умов та викликів.

Ось деякі особливості моделювання свідомості підлітків у творах письменника:

1. Інтелектуальний розвиток. Головний герой серії, Ендер Віггін, є підлітком з надзвичайними інтелектуальними здібностями. Це робить його особливим серед інших дітей та дорослих. Інтелектуальний розвиток героя виявляється через його здатність розв'язувати складні стратегічні завдання та приймати рішення.

2. Психологічний тиск. У світі, який створив Кард, підлітки піддаються серйозному психологічному тиску та стресу. Вони стикаються з військовою підготовкою та інтенсивними навчальними завданнями, що можуть вплинути на їхню психіку та свідомість.

3. Самопізнання та пошук ідентичності. Підлітки в творі «Гра Ендера» шукають своє місце в цьому світі та намагаються зрозуміти, хто вони є. Вони становлять шлях самопізнання та самовизначення, впливаючи на свою свідомість та ідентичність.

4. Моральні дилеми. Орсон Кард створює складні моральні ситуації, через які проходять підлітки. Вони повинні приймати рішення, які впливають на життя і смерть інших людей, що ставить сумнів під їхню моральну свідомість.

5. Взаємодія з однолітками та дорослими. Спілкування підлітків з однолітками і дорослими в серії Карда розвивати їхню свідомість та відносини з навколишнім світом.

У творах Орсона Карда герої намагаються пройти через важкі випробування та зберегти свою гідність, моральну чистоту і розум. Їхня свідомість глибоко досліджується в цих творах і показує складні аспекти підліткового життя в умовах фантастичного світу.

Ернест Клайн – американський письменник, сценарист та декламатор, який у своїх творах активно досліджує психологію та свідомість підлітків, зокрема в контексті сучасних технологічних реалій. Ось деякі особливості моделювання свідомості підлітків у його творах:

1. Використання віртуальної реальності. У багатьох творах Клайна велика увага приділяється віртуальній реальності та комп'ютерним іграм. Головні герої відправляються у віртуальні світи, де вони можуть втілити свої мрії та бажання. Це відображається на їхню свідомість та сприйняття реальності.

2. Цифрова культура. Твори Клайна розглядають сучасну цифрову культуру, включаючи вплив інтернету, соціальних мереж, графічних

ігор та інших технологій на підлітків. Вони досліджують питання ідентичності в цифровому світі та взаємодії з іншими користувачами.

3. Пошук власної ідентичності. Головні герої творів Ернеста Клайна переживають пошук власної ідентичності в умовах цифрової реальності. Вони намагаються зрозуміти, хто вони є в реальному та віртуальному світах і як їхні дії впливають на цей процес.

4. Спілкування та відносини. Твори письменника досліджують відносини між підлітками, їхню комунікацію в інтернеті та вплив цифрової комунікації на міжособистісні відносини.

5. Питання етики. В інтернеті та у віртуальних світах герої автора стикаються з іншими етичними проблемами, такими як приватність, мораль та віртуальні злочини. Вони вимушені вирішувати ці етичні дилеми та впливають на свою свідомість.

Твори Ернеста Клайна відображають сучасну реальність підлітків, які виростають у цифровому середовищі. Читаючи його твори ми краще розуміємо психологію та свідомість підлітків, їх переживання та взаємодію з сучасною технологічною культурою.

Усі ці твори поєднують проблему ідентичності. «Ідентичність (від лат. *Identificare* – ототожнювати; *identical* – тотожний, однаковий) – ототожнення, тотожність, точна відповідність, повний збіг. Але становлення ідентичності в ситуації змін – це ще і досвід самовизначення в умовах недостатньої визначеності, досвід, заснований на гіпотетичному знанні про відповідність смислів часу. Питання ідентичності пов'язане з буттям людини, сповнене протиріччями і тому постійно спрямовано на долавання розколу між внутрішнім і зовнішнім світом. Світоглядні парадигми змінюються з приходом іншої епохи, формуючи «нову людину», яка б відповідала новим вимогам сучасності. Теза «людина як самоцінність» епохи модерна змінюється на концепт «людина така, як її сприймає суспільство», а цілісність «Я» досягається через самореалізацію в суспільстві. Можна стверджувати, що особистісна ідентичність стає інтегральним ціннісно-смысловим утворенням, яке визначає стратегію взаємодії з соціальним середовищем і є важливим ресурсом в складних ситуаціях невизначеності» [1, с. 120].

Також усі ці автори допомагають читачам краще розуміти свідомість підлітків та їхні проблеми використовуючи різні теми та аспекти підліткового життя.

Список використаних джерел:

1. Левченко В. В. Особливості особистісної ідентичності у процесі соціально-психологічної адаптації. *Психолого-педагогічні та політичні проблеми у трансформаційних процесах українського суспільства:*

збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції.
Кременчук. 20 – 21 квітня 2016 р. 130 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-340-1-26>

Собченко Є. І.,

*студентка кафедри слов'янської та романо-германської філології
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Науковий керівник: Величковська Ю. Ф.,

кандидат філологічних наук, старший викладач

кафедри слов'янської та романо-германської філології

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

СЕРГІЙ ЖАДАН – УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК-ПОСТМОДЕРНІСТ

Сергій Жадан – український письменник, поет, інтелектуал та громадський діяч, який народився у Старобільську Луганської області. Він відомий своєю літературною діяльністю та активною участю у громадських рухах в Україні.

Сергій Жадан творить вірші, прозу й есе, які часто відображають сучасну Україну, політичні й соціокультурні проблеми. Він був активним учасником Революції Гідності (2013–2014) та підтримує українську культуру та мову. Його твори перекладені багатьма мовами світу та здобули популярність за межами України [3].

Сергій Жадан – талановитий письменник, який дебютував як поет у середині 1990-х та став відомим як прозаїк. Його творчість відзначається оригінальністю та глибоким розумінням сучасних проблем. Важливими аспектами його біографії є активна громадська діяльність, участь у рухах і вагомий внесок у популяризацію української літератури. Він виступає за українську культуру та мову, публічно висловлює свої погляди на політичні та соціальні питання [3].

Також Сергій Жадан відомий своєю активною співпрацею з іноземними видавництвами та літературними форумами, сприяючи популяризації сучасної української літератури на світовій арені.

У своїй творчості Сергій Жадан звертає увагу на проблеми сучасного суспільства, зокрема на політичні конфлікти, ідентичність, культурні взаємовідносини. Його твори є спробою зрозуміти й описати сучасний світ, його суперечності та виклики.